

Daniel Dvořáček, Stará Kouřim – revize vybraných úseků archeologického výzkumu M. Šolla, Ústav pro archeologii, FF UK v Praze, 2017

Posudek vedoucího magisterské práce

Stará Kouřim byla jednou z centrálních raně středověkých lokalit, na které se brzy obrátila pozornost poválečné „slovanské“ archeologie. Podobně jako v dalších případech byla pro výzkum zvolena lokalita, která vstoupila do písemných pramenů, v tomto případě do tzv. Kristiánovy legendy zmiňující historku s kouřimským vévodou, který se postavil knížeti Václavovi. Poznání vývoje tohoto mimořádně rozsáhlého hradiště má tedy značný význam jak pro pochopení politické situace v Čechách 9. století, tak i časového ukotvení a specifikace sjednocení Čech Přemyslovci. Současně však písemné prameny mohou svádět k tzv. *text driven archaeology*, tedy k přizpůsobení archeologického svědectví písemným pramenům. Výzkum na Staré Kouřimi prováděl v letech 1948-1957 Miloš Šolle, který v tomto období prozkoumal řadu sídlištních situací, bohaté pohřebiště „U Libuše“ a provedl několik řezů opevněním. Výsledkem Šollových výzkumů je několik studií a kniha *Stará Kouřim a projevy velkomoravské kultury v Čechách* z roku 1966. V nich je přirozeně prezentován pouze výběr provedené dokumentace, které slouží jako argument pro předkládané závěry. Není třeba zdůrazňovat, že techniky exkavace a dokumentace archeologických situací prodělaly od 50. let výrazný posun a v mnoha ohledech neodpovídají dnešním standardům. Žádné další výzkumy na Staré Kouřimi již ale neproběhly a nezbývá tedy než s Šollovou dokumentací zacházet. Z jiných lokalit (Budeč) ale víme, že nová revizní analýza může velmi výrazně pozměnit původní koncepci.

Daniel Dvořáček si pro svou magisterskou práci zvolil revizi situací tzv. středního valu, který s ohledem na vícefázovost skýtal největší výpovědní potenciál. K němu se navíc přimykala i ojedinělá halová stavba, která dosud nemá v Evropě přesné období. Dvořáček se vrátil k původním Šollovým nálezovým zprávám, většinu dochované dokumentace digitalizoval a pokusil se o novou revizi prezentované chronologie. Je třeba ocenit, že osvědčil schopnost kritického pohledu *ad fontes* a

přesvědčivě v několika případech revidoval Šollovy závěry a upřesnil, či opět revidoval technické parametry a konstrukční řešení fortifikací. S jeho závěry, přehledně rekapitulovanými v závěru práce je třeba v hlavních bodech souhlasit.

Autor se při revizi dotýká dvou rovin problematiky: jednak relativní sekvence jednotlivých fortifikačních prvků a absolutní chronologie. Datování jednotlivých fází se na Kouřimi může opřít jedině o nálezy keramiky, která se však bohužel v tomto regionu vyznačuje malou chronologickou citlivostí. Z tohoto důvodu autor odstoupil od detailního vyhodnocení a předložil pouze fotografické tabulky. Je však třeba podotknout, že pokud by chtěl svou práci v budoucnu prezentovat v odborném tisku, alespoň základní analýzu movitých nálezů bude muset provést. Práci je třeba také vytknout úzké zaměření, které neumožnilo zasazení výsledků do širšího kontextu.

Daniel Dvořáček prokázal schopnost samostatného kritického přístupu k analýze archeologických dat a práce tedy naplňuje požadavky kladené na magisterskou práci. Po nezbytných úpravách by bylo vhodné hlavní závěry revize (ovšem i spolu s movitými nálezy) publikovat. Příkládáním se k hodnocení velmi dobře či dobře.

V Praze 29. 8. 2017

PhDr. Ivo Štefan, Ph.D.